

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยศึกษา ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationships) เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของตัวแปรซึ่งเป็นปัจจัยด้านพลังที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. การสร้างรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น
  2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
  5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
  6. การวิเคราะห์ข้อมูล
  7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย
- ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสร้างรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น

ในการสร้างรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างปัจจัยด้านพลังที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา และปัจจัยด้านพลังที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลุ่มตัวแปรที่เป็นปัจจัยภายนอกและกลุ่มตัวแปรที่เป็นปัจจัยภายใน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวแปรที่เป็นปัจจัยภายนอก ได้แก่ กลุ่มปัจจัยด้านพลังที่คาดว่าจะส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา และกลุ่มตัวแปรภายใน ได้แก่ องค์ประกอบและพฤติกรรมภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษาตามแนวความคิด ของ Boyatzis, McKee (2002)

2. การกำหนดตัวแปร โดยการกำหนดตัวแปรแฝงปัจจัยภายนอกที่เป็นปัจจัยด้านพลัง 2 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 7 ตัวแปร และกลุ่มตัวแปรแฝงซึ่งเป็นปัจจัยภายใน ซึ่งเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา จำนวน 4 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 18 ตัวแปร และตัวแปรแฝงอันเป็นพฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษา จำนวน 1 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวแปรปัจจัยภายนอกที่เป็นปัจจัยด้านพลังที่เป็นตัวแปรแฝง 2 ตัวแปร และประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 7 ตัวแปร ดังตาราง 8

ตาราง 8 กลุ่มตัวแปรปัจจัยภายนอกด้านพลัง

ตัวแปรแฝงภายนอก	ตัวแปรสังเกตได้
1. พลังในตัวเอง (Personal Power : perso)	X1 = พลังกายภาพ X2 = พลังจิตวิญญาณ X3 = พลังสติปัญญา
2. พลังทางสังคม (Social Power : socpo)	X4 = พลังการเมือง X5 = พลังสื่อมวลชน X6 = พลังเครือข่าย X7 = พลังศาสนาและวัฒนธรรม

2.2 กลุ่มตัวแปรปัจจัยภายใน ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงที่เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้จำนวน 18 ตัวแปร ดังตาราง 9

ตาราง 9 แสดงกลุ่มตัวแปรปัจจัยภายในที่เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา

ตัวแปรแฝงภายใน	ตัวแปรสังเกตได้
1. ความตระหนักรู้ต่อตนเอง (Self Awareness : selfaw)	Y1 = การตระหนักในอารมณ์ของตนเอง Y2 = การตระหนักในจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง Y3 = ความมั่นใจในตนเอง
2. การบริหารจัดการตนเอง (Self Management : selfaw)	Y4 = การควบคุมอารมณ์ของตนเอง Y5 = ความโปร่งใส Y6 = การปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลง Y7 = การมุ่งมั่นในความสำเร็จ Y8 = การริเริ่มสร้างสรรค์ Y9 = การมองโลกในแง่ดี
3. ความตระหนักรู้ต่อสังคม (Social Awareness : socaw)	Y10 = การเข้าใจผู้อื่น Y11 = การตระหนักในบทบาทขององค์กร Y12 = การบริการ
4. การบริหารความสัมพันธ์ (Relationship Management : relama)	Y13 = การสร้างแรงจูงใจ Y14 = การสร้างอิทธิพลเหนือผู้อื่น Y15 = การสร้างผู้นำใหม่ Y16 = การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง Y17 = การบริหารความขัดแย้ง Y18 = การสร้างทีมที่มีประสิทธิภาพ

2.3 กลุ่มตัวแปรปัจจัยภายใน ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงที่เป็นพฤติกรรมภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 5 ตัวแปร ดังตาราง 10

ตาราง 10 กลุ่มตัวแปรปัจจัยภายในที่เป็นพฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษา

ตัวแปรแฝงภายใน	ตัวแปรสังเกตได้
พฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษา (Educational Resonant Leaders Behaviors: reslebe)	<p>Y19 = การมีวิสัยทัศน์ทางการศึกษาชัดเจน</p> <p>Y20 = การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่น ปฏิบัติงานด้านการศึกษา</p> <p>Y21 = การสอนงานด้านการการศึกษา ให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ</p> <p>Y22 = การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดง ความสามารถทางการศึกษาเต็มที่</p> <p>Y23 = การทำงานเป็นทีม</p>

3. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการสำหรับศัพท์สำคัญที่ใช้ในการวิจัย เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้อ่าน ดังปรากฏในบทที่ 1

4. จัดระบบความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรเพื่อกำหนดเป็นรูปแบบสมมติฐานตามทฤษฎีที่ได้ศึกษามา ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างเชิงเส้น จะประกอบด้วย 2 รูปแบบสำคัญ คือ รูปแบบสมการ โครงสร้าง (Structural Equation Model) และรูปแบบการวัด (Measurement Model) ซึ่งรูปแบบสมการ โครงสร้างเป็นรูปแบบแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง (Latent Variables) ในขณะที่รูปแบบการวัดเป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรที่สังเกตได้ (Observed Variables) ดังภาพประกอบที่ 1 เห็นได้ว่า ส่วนที่อยู่ในกรอบ เป็นรูปแบบสมการโครงสร้าง และส่วนที่อยู่ในกรอบ เป็นรูปแบบการวัด

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาระดับชั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดนราธิวาส ยะลา และปัตตานี 925 คน ดังตาราง 11

ตาราง 11 จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีการศึกษา 2551

จังหวัด	จำนวน (คน)
ปัตตานี	339
ยะลา	226
นราธิวาส	360
รวม	925

ที่มา : เขตตรวจราชการที่ 12 จังหวัดยะลา (2551)

2. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น โดยใช้โปรแกรม LISREL นั้น Shmacker & Lomax, 1996 และ Hair et al. (1998) ได้เสนอให้ใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) กล่าวคือ ควรใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10-20 เท่าต่อตัวแปรในการวิจัย 1 ตัวแปร หรือไม่น้อยกว่า 500 หน่วย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดตัวแปรในการศึกษาไว้ จำนวน 30 ตัวแปร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างอยู่ระหว่าง 10-20 เท่าของตัวแปร และในการวิจัยครั้งนี้ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 564 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดนราธิวาส ยะลา และปัตตานี จำนวน 564 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามสัดส่วนประชากรแต่ละจังหวัด รวมทั้งหมด 564 คน ดังตาราง 12

ตาราง 12 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

จังหวัด	จำนวน (คน)
ปัตตานี	184
ยะลา	128
นราธิวาส	252
รวม	564

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยแบบสอบถาม 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 10 ข้อ สอบถามกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเพศ สถานภาพ สมรส อายุตัว อายุราชการ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา ในการศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษานั้น ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของ Boyatzis และ Rhee (2000) ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ความตระหนักรู้ต่อในตนเอง การบริหารตนเอง ความตระหนักรู้ต่อสังคม และการบริหารความสัมพันธ์ โดยแบบวัดดังกล่าวเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 80 ข้อ ดังตาราง 13

ตาราง 13 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา

องค์ประกอบ	จำนวนข้อ	เลขที่ข้อ
ความตระหนักรู้ต่อตนเอง	12	1-12
การบริหารจัดการตนเอง	28	13-40
ความตระหนักรู้ต่อสังคม	12	41-52
การบริหารความสัมพันธ์	28	53-80

เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามของแบบสอบถามองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา ลักษณะของข้อคำถามของโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 80 ข้อ มีทั้งความเห็นเชิงบวก (Positive Items) และความเห็นเชิงลบ (Negative Items) ตามแบบของ Likert (Likert Rating Scale)

ตาราง 14 ตัวอย่างคำถามองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษาเชิงบวก

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ข้าพเจ้ารู้สึกตัวอยู่ตลอดเวลาที่กำลังทำอะไรอยู่						
2. ข้าพเจ้าสามารถรับรู้อารมณ์ตนเองได้เสมอไม่ว่าเวลาใด						
3. ข้าพเจ้ารู้ตัวเสมอว่าข้าพเจ้ารู้สึกอย่างไรกับเพื่อนร่วมงาน						
4. ข้าพเจ้ารู้อารมณ์ของตนเองว่าอยู่ในสภาวะใด ขณะสนทนากับผู้อื่น						
5. ข้าพเจ้ากลับมาทบทวนตัวเองหลังการปฏิบัติงาน						
6. ข้าพเจ้าเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงานเสมอ						
7. ข้าพเจ้ามักมีคำพูดดีดีสำหรับสำหรับผู้ร่วมงาน						
8. ข้าพเจ้าเชื่อว่าแรงบันดาลใจจะทำให้เราชนะทุกอย่าง						
9. ข้าพเจ้ามักได้รับความชื่นชมจากผู้ร่วมงานเสมอ						
10. ข้าพเจ้าได้รับความร่วมมืออย่างดีจากผู้ร่วมงานเสมอ						

ตาราง 15 ตัวอย่างคำถามองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษาเชิงนิเสธ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ข้าพเจ้าจะแสดงปฏิกิริยาต่อต้าน โดยไม่รู้ตัวเมื่อมีคนทำให้ข้าพเจ้าไม่พอใจ						
2. ข้าพเจ้ารู้สึกท้อถอย หมดกำลังใจเมื่อมีคนไม่เห็นคุณค่าในผลงานของข้าพเจ้า						
3. ข้าพเจ้าบอกไม่ได้ว่าตัวเองรู้สึกอย่างไรบ่อยครั้ง						
4. ข้าพเจ้าจะไม่ยอมให้ผู้ที่มีความเห็นขัดแย้งกับข้าพเจ้าได้มีโอกาสในการเจริญก้าวหน้า						
5. ข้าพเจ้าเห็นว่าการทำงานเป็นทีม เป็นเรื่องยุ่งยากและบางครั้งก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี						
6. ข้าพเจ้าคิดว่าปัญหาของใครคนนั้นก็ต้องแก้เอาเอง						
7. ข้าพเจ้าไม่ให้ความสนใจกับข้อเรียกร้องของผู้ร่วมงาน						
8. ข้าพเจ้าเห็นว่า การให้ความสำคัญกับคนในองค์กรมากเกินไปจะทำให้เสียเวลา						
9. ข้าพเจ้าใฝ่ฝันที่จะใช้ชีวิตการทำงานที่สบายๆ ไม่ต้องดิ้นรนอะไรมาก						
10. ข้าพเจ้ามักทำงานด้วยวิธีเดิมๆ ที่เคยปฏิบัติกันมา						

ตาราง 16 การให้คะแนนแบบสอบถามองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา

ระดับความเห็น	ความเห็นเชิงบวก	ความเห็นเชิงลบ
ข้อความนั้นเป็นจริงที่สุดเกี่ยวกับตัวท่าน	5	1
ข้อความนั้นเป็นจริงส่วนใหญ่เกี่ยวกับตัวท่าน	4	2
ข้อความนั้นเป็นจริงพอสมควรเกี่ยวกับตัวท่าน	3	3
ข้อความนั้นเป็นเพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับตัวท่าน	2	4
ข้อความนั้นไม่จริงเลยเกี่ยวกับตัวท่าน	1	5

การแปลความหมายแบบสอบถามองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา ในการแปลความหมายของแบบสอบถามองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา ดังตาราง 17

ตาราง 17 การแปลความหมายแบบสอบถามองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา

ระดับคะแนน	ความหมาย
4.50-5.00	มีองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษามากที่สุด
3.50-4.49	มีองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษามาก
2.50-3.49	มีองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษาปานกลาง
1.50-2.49	มีองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษาน้อย
1.00-1.49	มีองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษา แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบ ของ Likert (Likert rating scale) 5 ระดับ จำนวน 32 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถาม ของแบบสอบถามพฤติกรรมภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา ลักษณะข้อคำถามของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 32 ข้อ มีทั้งความเห็นเชิงบวก (Positive Items) และความเห็นเชิงลบ (Negative Items) ตามแบบของ Likert (Likert Rating Scale)

ตาราง 18 ตัวอย่างคำถามพฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษาเชิงบวก

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ข้าพเจ้าอธิบายให้เพื่อนร่วมงานได้ร่วมรับรู้ถึงอนาคตของสถานศึกษา						
2. ข้าพเจ้าอธิบายให้บุคลากรมองเห็นและเข้าใจวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน						
3. ข้าพเจ้าเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน						
4. ข้าพเจ้าใช้คำขวัญและสัญลักษณ์กระตุ้นให้เพื่อนร่วมงานร่วมกันทำงานเพื่อเป้าหมายในอนาคตของสถานศึกษา						
5. ข้าพเจ้าปฏิบัติตนได้สอดคล้องกับปรัชญา และ ค่านิยมของสถานศึกษา						
6. ข้าพเจ้าจัดกิจกรรมเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน						
7. ข้าพเจ้าเอาใจใส่ต่อผู้ร่วมงานทุกคน						
8. ข้าพเจ้าแสดงความเห็นใจต่อเพื่อนร่วมงานที่ปฏิบัติงานผิดพลาด						
9. ข้าพเจ้าให้กำลังใจผู้ร่วมงานที่ทุ่มเทให้กับสถานศึกษา						
10. ข้าพเจ้าเห็นใจผู้ร่วมงานที่ทำงานไม่ทันตามกำหนดเวลา						

ตาราง 19 ตัวอย่างคำถามพฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษาเชิงนิเสธ

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ข้าพเจ้าทำงานโดยไม่มีเป้าหมายชัดเจน						
2. ข้าพเจ้าพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานด้วยท่าทีน่าเกรงขาม						
3. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามความเห็นของตนเองมากกว่า การปฏิบัติตามพันธกิจของสถานศึกษา						
4. ข้าพเจ้าให้ความสนใจเฉพาะผู้ร่วมงานที่มีความสามารถ เท่านั้น						
5. ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการตอบคำถามแก่ผู้ร่วมงาน						
6. ข้าพเจ้ามีอาการเบื่อหน่ายเมื่อต้องสอนงานผู้อื่น						
7. ข้าพเจ้าต่อว่าผู้ร่วมงานที่ทำงานผิดพลาด แม้เพียงเล็กน้อยก็ตาม						
8. ข้าพเจ้าแสดงให้เห็นว่างานสำคัญกว่าเรื่องส่วนตัว						
9. ข้าพเจ้ากำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาด้วยตนเอง						
10. ข้าพเจ้าแสดงให้เห็นว่า ข้าพเจ้าคนเดียวก็สามารถ นำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้						

ตาราง 20 การให้คะแนนแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษา

ระดับความเห็น	ความเห็นเชิงบวก	ความเห็นเชิงลบ
มีพฤติกรรมตามข้อความนั้นมากที่สุด	5	1
มีพฤติกรรมตามข้อความนั้นมาก	4	2
มีพฤติกรรมตามข้อความนั้นปานกลาง	3	3
มีพฤติกรรมตามข้อความนั้นน้อย	2	4
มีพฤติกรรมตามข้อความนั้นน้อยที่สุด	1	5

การแปลความหมายพฤติกรรมภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา ในการแปลความหมายพฤติกรรมภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา ใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ดังตาราง 21

ตาราง 21 การแปลความหมายพฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษา

ระดับคะแนน	ความหมาย
4.50-5.00	มีพฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษามากที่สุด
3.50-4.49	มีพฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษามาก
2.50-3.49	มีพฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษาปานกลาง
1.50-2.49	มีพฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษาน้อย
1.00 -1.49	มีพฤติกรรมผู้นำทรงพลังทางการศึกษาน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านพลังที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านพลังอำนาจที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของ Likert (Likert Rating Scale) 5 ระดับจำนวน 60 ข้อ

ตาราง 22 ตัวอย่างคำถามปัจจัยด้านพลังที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษาเชิงบวก

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ข้าพเจ้าไม่มีอาการเจ็บป่วยเลยตลอดทั้งปีที่ผ่านมา						
2. ข้าพเจ้ามีสัดส่วนร่างกายที่เหมาะสมกับวัย						
3. ข้าพเจ้ามีพลังกำลังที่ดี						
4. ข้าพเจ้าใช้ความคิดในเรื่องต่างๆอยู่เสมอ						
5. ข้าพเจ้าสามารถตัดสินใจได้ถูกต้องและทันการเสมอ						
6. ข้าพเจ้าสามารถใช้ความคิดได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว						
7. ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จได้เพราะความร่วมมือจากภาคการเมือง						
8. ข้าพเจ้าสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับองค์การภาคการเมือง						
9. ข้าพเจ้าได้จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ภาคการเมืองเข้ามามีส่วนร่วม						
10. ข้าพเจ้าอาศัยสื่อมวลชนในการประสานความเข้าใจระหว่างสถานศึกษากับชุมชน						
11. ข้าพเจ้าได้รับความช่วยเหลือจากสื่อมวลชนในการนำเสนอข้อมูลต่างๆของสถานศึกษา						
12. ข้าพเจ้าได้ร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆในการจัดกิจกรรมทางการศึกษา						
13. ข้าพเจ้าได้รับการช่วยเหลือจากเครือข่ายในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา						
14. ข้าพเจ้านำหลักการทางศาสนาของแต่ละศาสนามาใช้ในการกล่อมเกล่าผู้เรียน						
15. ข้าพเจ้าได้รับความร่วมมือจากองค์กร / กลุ่มศาสนา และวัฒนธรรมในการจัดการศึกษา						

ตาราง 23 ตัวอย่างคำถามปัจจัยด้านพลังที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษาเชิงนิเสธ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ข้าพเจ้าต้องพยายาประจำตัวเป็นประจำ						
2. ข้าพเจ้ามีอาการเหน็ดเหนื่อย อ่อนล้าในการทำงาน						
3. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณลักษณะของข้าพเจ้าไม่สามารถ ดึงดูดสายตาผู้อื่น ได้ดังก่อน						
4. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าวันและกั่วงลเสมอ เมื่อมีสิ่งใดไม่เป็นไป ตามที่คาดหวัง						
5. ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้ สิ้นหวังบ่อยครั้ง						
6. ข้าพเจ้าเห็นว่าบางครั้งคนเราก้จำเป็นต้องเห็นแก่ตัว						
7. ข้าพเจ้าไม่เคยต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในการปฏิบัติงาน						
8. ข้าพเจ้าเกิดความลังเลในการตัดสินใจบ่อยครั้ง						
9. ข้าพเจ้าสามารถทำงานได้ดีโดยไม่มีภาคการเมือง เข้ามาเกี่ยวข้อง						
10. ข้าพเจ้าไม่เคยขอความช่วยเหลือใดๆ จากนักรการเมืองท้องถิ่นเลย						
11. ข้าพเจ้าประสบปัญหาในการทำงานเนื่องมาจากนักรการเมือง						
12. ข้าพเจ้าไม่เคยอาศัยสื่อมวลชนในการบริหารงานเลย						
13. ข้าพเจ้าไม่เคยมีเรื่องราวใดๆปรากฏในสื่อเลย						
14. ข้าพเจ้าปฏิบัติงานด้วยความยุ่งยากมากขึ้นเมื่อมีเครือข่าย เข้ามาเกี่ยวข้อง						
15. ข้าพเจ้าประสบปัญหาในการบริหารงานอันเนื่องมาจาก ความหลากหลายทางศาสนา และวัฒนธรรมในท้องถิ่น						

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความของแบบสอบถามปัจจัยด้านพลัง ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา ในการให้คะแนนในแบบสอบถามปัจจัยด้านพลังอำนาจที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา เป็นดังตาราง 24

ตาราง 24 การให้คะแนนแบบสอบปัจจัยด้านพลังที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา

ระดับความเห็น	ความเห็นเชิงบวก	ความเห็นเชิงลบ
ข้อความนั้นเป็นจริงที่สุดเกี่ยวกับตัวท่าน	5	1
ข้อความนั้นเป็นจริงส่วนใหญ่เกี่ยวกับตัวท่าน	4	2
ข้อความนั้นเป็นจริงพอประมาณเกี่ยวกับตัวท่าน	3	3
ข้อความนั้นเป็นเพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับตัวท่าน	2	4
ข้อความนั้นไม่จริงเลยเกี่ยวกับตัวท่าน	1	5

การแปลความหมายปัจจัยด้านพลังที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา การแปลความหมายปัจจัยด้านพลังอำนาจที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา เป็นดังตาราง 25

ตาราง 25 การแปลความหมายปัจจัยด้านพลังที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา

ระดับคะแนน	ความหมาย
4.50-5.00	ปัจจัยด้านพลังส่งผลมากที่สุด
3.50-4.49	ปัจจัยด้านพลังส่งผลมาก
2.50-3.49	ปัจจัยด้านพลังส่งผลปานกลาง
1.50-2.49	ปัจจัยด้านพลังส่งผลน้อย
1.00-1.49	ปัจจัยด้านพลังส่งผลน้อยที่สุด

การแปลผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ในการแปลผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงภายใน อันได้แก่ องค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านพลัง ได้กำหนดการแปลความหมาย ดังตาราง 26 (ชิตชนก เจริญ, 2539)

ตาราง 26 แสดงการแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ระดับคะแนน	ความหมาย
0.91-1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
0.71-0.90	มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง
0.51-0.70	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
0.31-0.50	มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ
0.00-0.30	มีความสัมพันธ์กันต่ำ

4. การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพเครื่องมือได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การหาความตรงของเครื่องมือ (Validity) ในการหาความตรงของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเบื้องต้น เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแบบสอบถามต่อไป

1.2 ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.3 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความถามกับนิยามศัพท์เฉพาะในแต่ละตัวแปร ความครอบคลุมของคำถาม ตลอดจนความชัดเจนของภาษา โดยใช้โดยวิธีการวิเคราะห์ของ Rovinelli and Hambleton (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538)

1.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความถามกับนิยามศัพท์มาปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับแก้แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี จำนวน 30 ท่าน เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของครอนบาค (Cronbach's Alfa Coefficient) (Cronbach, 1990) ทั้งนี้แบบสอบถามมีค่าความเที่ยง ดังตาราง 27

ตาราง 27 แสดงค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
ตอนที่ 2 แบบสอบถามองค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา	.9298
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา	.9225
ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านพลังที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา	.9346

1.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามจนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด และอยู่ในสภาพที่เรียบร้อย สมบูรณ์
2. ขออนุญาตแนะนำตัว ผู้วิจัยจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. นำแบบสอบถามบรรจุซอง พร้อมสอดซองติดแสตมป์เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัย
4. จัดส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ลงทะเบียน
5. รวบรวมแบบสอบถามทั้งทางไปรษณีย์ และการดำเนินการไปเก็บแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง ได้จำนวนแบบสอบถามกลับคืน ดังตาราง 28

ตาราง 28 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนแบบสอบถาม
ปัตตานี	184
ยะลา	128
นราธิวาส	252
รวม	564

6. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พร้อมลงรหัสเพื่อรอการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการและสถิติ ตลอดจนโปรแกรมในการวิเคราะห์ต่อไปนี้

1. ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลองค์ประกอบภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา พฤติกรรมภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านพลังที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษาที่ได้จากการสำรวจ ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัว

2.2 การตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมมติฐาน (Goodness of Fit Measures) เพื่อศึกษาภาพรวมของรูปแบบสมมติฐานว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อศึกษารูปแบบขององค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา พฤติกรรมภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา และ ปัจจัยด้านพลังทั้งพลังในตนเอง และพลังทางสังคม

2.4 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภายในตัวแปรสังเกตได้ขององค์ประกอบของภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา พฤติกรรมภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา และปัจจัยด้านพลังทั้งพลังในตนเอง และ

พลังทางสังคม

2.5 การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรในรูปแบบ (Model) โดยการหาขนาดอิทธิพลที่ปรากฏในความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยด้านพลังที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษา ทั้งอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยโดยหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) ดังนี้

1.1 หาค่าความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีการวิเคราะห์ของ โรวินเนลลี และ แฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับโครงสร้างหลักของเนื้อหา (IC : Item Objective Conguence)

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อคำถาม

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา หรือ Alpha Coefficient (α - Coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบัค (Cronbach, 1990)

$$\alpha_k = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_{\text{items}}^2}{S_{\text{total}}^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum S_{\text{items}}^2$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_{total}^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้หาค่า ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product moment Correlation) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Window

3. การตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบ (Goodness - of Fit Measures) เพื่อศึกษาภาพรวมของรูปแบบ สมมติฐานว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพียงใดวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม LISREL โดยใช้ค่าสถิติที่จะตรวจสอบดังนี้ (Joreskog and Sorbom, 1993)

3.1 ค่า Chi - Square ซึ่งเป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่า ฟังก์ชันความกลมกลืน มีค่าเป็นศูนย์ หากค่า Chi - Square มีค่าต่ำมากหรือยิ่งเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไร หรือมีค่าใกล้เคียงกับจำนวนองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) แสดงว่า รูปแบบสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.2 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง หรือ GFI (Goodness of Fit Index) ซึ่งเป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความสอดคล้องของรูปแบบสมมติฐานก่อนและหลัง การปรับตัวรูปแบบกับฟังก์ชัน ซึ่งหากค่า GFI มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่ารูปแบบสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.3 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว หรือ AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) เป็นค่าที่นำค่า GFI มาปรับแก้ โดยคำนึงถึงขนาดของตัวแปรและกลุ่มตัวอย่าง หากค่า AGFI มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่ารูปแบบสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.4 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบหรือ CFI (Comparative Fit Index) หากมีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่ารูปแบบทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.5 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐานหรือ Standardized RMR (Standardized Root Mean Square Residual) เป็นค่าที่บอกความคลาดเคลื่อนของรูปแบบ หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า รูปแบบทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.6 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ หรือ RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) เป็นค่าที่บอกถึงความไม่สอดคล้องของรูปแบบสมมติฐานที่สร้างขึ้น กับเมทริกซ์ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง หากค่า RMSEA มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่ารูปแบบสมมติฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตาราง 29 สรุปเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Hair et al. 2006)

ดัชนี	ระดับการยอมรับ
1. ค่าไคสแคว์สัมพันธ์ (χ^2/df)	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ค่า GFI	มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. ค่า CFI	มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
4. ค่า AGFI	มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
5. ค่า RMSEA	มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์